

Bruksela, dnia 7 września 2010 r.

KANCELARIA SENATU

Przedstawiciel Kancelarii Senatu
przy Unii Europejskiej

Sprawozdanie nr 57/2010

Inicjatywy i opinie Komisji Europejskiej sierpień 2010 (wybrane)

1. WYMIAR SPRAWIEDLIWOŚCI I SPRAW WEWNĘTRZNYCH - Przepęczość transgraniczna: Komisja przedstawia opinię na temat propozycji państw członkowskich dotyczącej przekazywania materiału dowodowego

Śledczy poszukujący dowodów w innym kraju UE musi polegać na starej pięćdziesięcioletniej mozaice różnych przepisów. Musi użyć rozmaitych formularzy i procedur, aby uzyskać dowody. Władze za granicą mogą oddalić taki wniosek albo wyznaczyć swój własny termin. Komisja Europejska przyjęła opinię w sprawie propozycji złożonej przez siedem państw członkowskich UE (Austrię, Belgię, Bułgarię, Estonię, Hiszpanię, Słowenię i Szwecję) dotycząca europejskiego nakazu dochodzeniowego – systemu ułatwiającego wymiarowi sprawiedliwości uzyskiwanie materiału dowodowego w ponadnarodowym postępowaniu karnym (lub dochodzeniu). Wniosek ten pozwoliłby władzom na zwrócenie się z prośbą do swoich odpowiedników za granicą o zbadanie, przekazanie i zebranie dowodów. Jeśli na przykład szwedzki śledczy ściga przestępców ukrywających się w Hiszpanii, może poprosić swoich kolegów o przeprowadzenie przeszukania domu. Komisja, publikując opinię, ma pełną świadomość faktu, że zastąpienie obowiązującego rozdrobnionego systemu działań śledczych jednolitymi ramami prawnymi, jest sprawą o ogromnym znaczeniu. Zwraca również uwagę na potrzebę wprowadzenia jasnych i szczegółowych przepisów, które byłyby w pełni zgodne z Kartą praw podstawowych UE. Środki te objęłyby minimalne normy dotyczące gromadzenia dowodów po to, aby nie było żadnych wątpliwości co do ich dopuszczalności w sądzie, a także wysoki poziom ochrony danych szczególnie chronionych.

„Aby podjąć skuteczną walkę z transgraniczną przepęczością, władze krajowe potrzebują jasnych i niebiurokratycznych przepisów umożliwiających współpracę. Śledczy ścigający międzynarodową grupę przestępczą lub kogoś, kto dopuścił się gwałtu w kilku krajach, nie powinien spędzać całego dnia na wypełnianiu licznych formularzy. Musimy jednocześnie zadbać o właściwe zabezpieczenia proceduralne, respektujące podstawowe prawa osób zaangażowanych w dochodzenie, zwłaszcza podejrzanych, którym nie udowodniono winy”, powiedziała **Viviane Reding**, wiceprzewodnicząca Komisji oraz komisarz UE ds.

sprawiedliwości. „Przekonanie organów sądowych do wspólnej i pełnej wzajemnego zaufania pracy jest delikatną i niezwykle ważną kwestią. Komisja przedstawiła już propozycje zwiększenia praw osób podejrzanych w Europie i podniesienia poziomu zaufania do poszczególnych krajowych systemów sądowych. W ramach dalszych działań przeprowadzimy debatę na temat europejskiego nakazu dochodzeniowego. Jesteśmy gotowi pomóc państwom członkowskim w zapewnieniu zgodności ich wniosków z naszą Kartą praw podstawowych UE zarówno na etapie negocjacji, jak i w praktycznym stosowaniu niniejszego instrumentu UE”.

Komisja przyjęła analizę wniosku o przekazywanie dowodów – bez norm dopuszczalności – wysuniętą przez siedem państw członkowskich UE (Austrię, Belgię, Bułgarię, Estonię, Hiszpanię, Słowenię i Szwecję) w dniu 21 maja 2010 roku. Wielka Brytania również wyraziła chęć udziału w proponowanej dyrektywie.

Komisja zwróciła uwagę na potencjalne zalety propozycji państw członkowskich UE dotyczącej wprowadzenia uproszczonego i jednolitego systemu – jeśli zostanie poparta odpowiednimi standardami praw podstawowych i proceduralnych. Śledczy mogliby korzystać z jednego standardowego formularza, by móc bezpośrednio zażądać wszelkich dowodów od swych kolegów za granicą, począwszy od przesłuchania świadków po przeszukanie domu. Pozwoliłoby to również pokrzywdzonym uniknąć wielokrotnego składania zeznań lub konieczności przyjazdu do właściwego sądu dzięki możliwościom przekazu wideo.

Władze mogłyby odmówić uznania sprawy lub wykonania polecenia jedynie w odniesieniu do ograniczonej liczby przypadków, jak np. w kwestiach bezpieczeństwa narodowego.

Komisja zauważyła jednak, że władze będą niechętnie wykorzystywać przekazywany materiał dowodowy, taki jak dane bankowe, rejestr połączeń telefonicznych lub DNA bez wzajemnego zaufania, zdobytego w taki sposób jak obecnie. Dlatego systemowi muszą towarzyszyć wspólnotowe normy gromadzenia dowodów na terenie UE, aby zapewnić ich dopuszczalność w sądzie, a także zagwarantować respektowanie podstawowych praw do sprawiedliwego procesu. Jakakolwiek wymiana danych musiałaby być zgodna z unijnymi przepisami dotyczącymi ochrony danych.

Wszystkie 27 państw członkowskich będzie teraz negocjować ostateczny wniosek, który zostanie poddany głosowaniu w Parlamencie Europejskim w ramach procedury współdecydowania. Następnie Komisja zdecyduje, czy konieczne jest złożenie osobnych wniosków, w szczególności dotyczących pozyskiwania/dopuszczalności dowodów. Wszelkie propozycje przepisów unijnych muszą być zgodne z Kartą praw podstawowych UE.

- **Przebieg procedury**

Europejski nakaz dowodowy, uzgodniony w grudniu 2008 roku, pozwala niektórym śledczym na wzajemną wymianę istniejących dowodów, lecz nie zezwala na zbieranie nowych dowodów. Żaden jednak nie został do tej pory wydany (dla porównania w 2008 r. wystawiono 14 000 europejskich nakazów aresztowania), ponieważ obowiązuje on tylko w jednym państwie członkowskim (w Danii).

W grudniu ubiegłego roku przywódcy europejscy zatwierdzili program sztokholmski. Na podstawie tych celów politycznych Komisja przedstawiła plan działania na lata 2010-2014.

Obowiązujące porozumienia stanowią jedynie podstawę dla pomocy organów sądowych, lecz nie dla uznawania przez nie wzajemnych decyzji. Rada Europy przyjęła w 1959 roku Europejską Konwencję o wzajemnej pomocy w sprawach karnych. Na mocy Europejskiej Konwencji o wzajemnej pomocy w sprawach karnych z dnia 29 maja 2000 roku, Rada Ministrów UE postanowiła zachęcić władze sądowe, policję i organy celne do spontanicznej współpracy.

- **Dodatkowe informacje:**

Opinia Komisja na temat proponowanej dyrektywy w sprawie europejskiego nakazu dowodowego jest dostępna pod adresem:

http://ec.europa.eu/justice/news/intro/news_intro_en.htm

Treść proponowanej dyrektywy:

<http://register.consilium.europa.eu/pdf/pl/10/st09/st09288.p110.pdf>

2. WYMIAR SPRAWIEDLIWOŚCI I SPRAW WEWNĘTRZNYCH - Komisja Europejska wzywa 14 państw członkowskich UE do ograniczenia opłacalności przestępczości międzynarodowej

W lipcu 2010 r. władze włoskie skonfiskowały 60 milionów euro aktywów mafii. W Zjednoczonym Królestwie zajęto 92,3 miliony funtów międzynarodowej grupy przestępczej, która posiadała nieruchomości w Dubaju. W wyniku konfiskat zajęto jedynie ułamek łącznych dóbr przestępców, które obecnie można z łatwością przewozić przez granice. Dlatego przepisy UE obowiązujące od 2006 r. (decyzja ramowa Rady <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:328:0059:0078:PL:PDF>)

umożliwiają państwom członkowskim konfiskatę dóbr przestępców za granicą. Jednak sprawozdanie opublikowane przez Komisję Europejską wskazuje, że połowa państw UE nie wprowadziła jeszcze tych przepisów w życie. Oznacza to, że aktywa – zarówno nieruchomości, wyprane pieniądze jak i kradzione pojazdy – organizacji przestępczej, w stosunku do której toczy się postępowanie we Francji, są bezpieczne na przykład na Słowacji lub w Bułgarii. Przepisy UE powinny umożliwiać organom ścigania zwrócić się do odpowiadających im organów w innych państwach członkowskich o wyegzekwowanie nakazów konfiskaty. Opublikowane sprawozdanie wykazało jednak, że nieskuteczne wdrażanie prawodawstwa i biurokracja, które często odzwierciedlają brak zaufania do systemów sądownictwa innych państw, wciąż utrudniają zajmowanie środków pochodzących z nielegalnych źródeł.

„Szkoda, że w czasie kryzysu gospodarczego państwa członkowskie UE pozwalają wyciekać z systemu aktywom skazanych przestępców, wartym miliardy euro. Dzieje się tak, mimo że cztery lata temu rządy przyjęły środki umożliwiające konfiskatę” – oświadczyła wiceprzewodnicząca Komisji **Viviane Reding**, komisarz ds. sprawiedliwości, praw podstawowych i obywatelstwa. „Niechęć wielu państw członkowskich do przestrzegania decyzji ramowej Rady, którą wszystkie te państwa zatwierdziły, po raz kolejny wyraźnie pokazuje, dlaczego w obszarze sprawiedliwości UE potrzebny był Traktat z Lizbony. W przyszłości koniecznie będą bardziej zrozumiałe przepisy, ich spójniejsze stosowanie i egzekwowanie, a przede wszystkim wzajemne zaufanie między systemami sądownictwa. Tymczasem wzywam państwa członkowskie do wprowadzenia w życie przepisów dotyczących

zwalczania przestępczości, aby organy ścigania mogły współpracować i skutecznie konfiskować mienie przestępców pochodzące z nielegalnych źródeł”.

Przestępcy korzystają z otwartych granic w UE, przemieszczając kradzione aktywa lub nielegalne towary do innych krajów. Konfiskata jest cennym narzędziem służącym do powstrzymania tej praktyki.

Zgodnie z unijnymi przepisami każde państwo UE może przesłać nakaz konfiskaty do innego państwa, w którym podmiot nakazu mieszka, posiada majątek lub uzyskuje przychody. Drugie państwo bezpośrednio przeprowadza konfiskatę zgodnie ze swoimi przepisami krajowymi, bez dalszych formalności.

Opublikowane sprawozdanie wskazuje jednak, że do lutego 2010 r. jedynie 13 z 27 państw UE wprowadziło te przepisy w życie. Chociaż termin wdrożenia środków upłynął 24 listopada 2008 r., siedem państw poinformowało Komisję, że proces legislacyjny wciąż jest w toku, a siedem innych państw nie udzieliło żadnych informacji.

Trzydzieści państw członkowskich, które wprowadziły przepisy w życie, już stosuje je w walce z przestępczością. Na przykład, od czasu wprowadzenia w życie przepisów w Niderlandach, tamtejsze organy ścigania rozesłały 121 nakazów konfiskaty do swoich odpowiedników w całej UE, dotyczących aktywów o wartości niemal 20 milionów euro.

- **Brak wiary w sprawiedliwość systemów sądownictwa ogranicza współpracę sądową**

Obowiązujące przepisy UE przewidują określone okoliczności, w których państwa członkowskie mogą odmówić realizacji nakazu konfiskaty, jak na przykład ryzyko podwójnej odpowiedzialności karnej (dwukrotne pociąganie do odpowiedzialności za to samo przestępstwo) lub bardzo duży odstęp czasu między popełnieniem przestępstwa a wyrokiem skazującym. W opublikowanym sprawozdaniu wykazano, że wszystkie państwa członkowskie poza trzema (Irlandią, Portugalią i Holandią¹) dodały kolejne powody do odmowy wyegzekwowania nakazów konfiskaty innych państw członkowskich. Ogranicza to skuteczność instrumentu, którego założeniem było umożliwienie organom ścigania natychmiastowego uznawania wzajemnych decyzji.

Opublikowane sprawozdanie Komisji zawiera również ostrzeżenie, że nawet tam, gdzie istnieją stosowne przepisy, nakazy konfiskaty wciąż nie są automatycznie uznawane ze względu na formalności prawne, takie jak publiczne przesłuchania, które w czterech państwach dodano w przepisach krajowych (w Czechach, Polsce, Rumunii i Słowenii).

W marcu komisarz **Reding** stwierdziła, że wzajemne zaufanie jest niezbędne, aby władze krajowe uznawały swoje decyzje. W związku z powyższym Komisja za priorytet uznała wdrożenie wspólnych standardów minimalnych, począwszy od prawa osób podejrzanych o przestępstwo do tłumaczenia ustnego i pisemnego (wchodzi w życie jesienią br.) oraz pouczenia o prawach (odpowiedni wniosek przedłożono w dniu 20 lipca br.).

- **Kontekst**

¹ Proszę zauważyć, że sprawozdanie przyjęte w sierpniu zostało ukończone w lutym 2010 r., natomiast Holandia przyjęła krajową ustawę wykonawczą w kwietniu 2010 r. W związku z tym w sprawozdaniu stwierdzono, że Irlandia i Portugalia są jedynymi państwami, które nie wprowadziły dodatkowych powodów do odmowy wyegzekwowania nakazu konfiskaty.

W dniu 6 października 2006 r. państwa członkowskie UE przyjęły decyzję ramową Rady (2006/783/JHA), aby uznawać i niezwłocznie egzekwować nakazy konfiskaty wydawane przez właściwe władze innych państw UE.

Przed wejściem w życie Traktatu z Lizbony przepisy UE w zakresie wymiaru sprawiedliwości były przyjmowane w ramach ówczesnego „trzeciego filaru” jako „decyzje ramowe”, które były wiążące dla państw członkowskich w zakresie ich skutków, jednak pozostawiały wybór formy i metod ich realizacji władzom państwowym. W rezultacie mogło to prowadzić do przyjmowania zbliżonych przepisów, które w praktyce mogły się znacząco różnić między poszczególnymi państwami UE. W okresie przejściowym, trwającym do 2014 r., Komisja nie może wszczynać postępowań sądowych, aby zapewnić wdrażanie przepisów przez państwa członkowskie w tym obszarze, choć takie prawo przysługuje jej w innych obszarach polityki. Do tego momentu w dalszym ciągu będzie nadzorować i aktywnie wspierać skuteczne wdrażanie i przestrzeganie przepisów przez państwa członkowskie.

Portal informacyjny w dziedzinie wymiaru sprawiedliwości i spraw wewnętrznych:
http://ec.europa.eu/justice/news/intro/news_intro_en.htm

Załącznik

Notyfikacja implementacji decyzji ramowej Rady 2006/783/JHA stan na luty 2010 r.

państwo	aktualny stan	dodatkowe powody do odmowy
Austria	Pełna implementacja	Tak
Belgia	Implementacja w toku	
Bułgaria	Brak notyfikacji	
Cypru	Implementacja w toku	
Czechy	Pełna implementacja	Tak
Dania	Pełna implementacja	Tak
Estonia	Brak notyfikacji	
Finlandia	Pełna implementacja	Tak
Francja	Implementacja w toku	
Niemcy	Pełna implementacja	Tak
Grecja	Implementacja w toku	
Węgry	Pełna implementacja	Tak
Irlandia	Pełna implementacja	Nie
Włochy	Implementacja w toku	
Łotwa	Pełna implementacja	Tak
Litwa	Implementacja w toku	
Luksemburg	Brak notyfikacji	
Malta	Brak notyfikacji	
Holandia	Pełna implementacja	Nie
Polska	Pełna implementacja	Tak
Portugalia	Pełna implementacja	Nie
Rumunia	Pełna implementacja	Tak
Słowacja	Brak notyfikacji	

Słowenia	Pełna implementacja	Tak
Hiszpania	Implementacja w toku	
Szwecja	Brak notyfikacji	
Zjednoczone Królestwo	Brak notyfikacji	

3. WYMIAR SPRAWIEDLIWOŚCI I SPRAW WEWNĘTRZNYCH - Komisja Europejska wzywa do lepszego zarządzania czasem i pieniędzmi poprzez stosowanie mediacji w transgranicznych sporach prawnych

Komisja Europejska przypomniała państwom członkowskim o istnieniu przepisów unijnych w zakresie mediacji w transgranicznych sporach prawnych i podkreśliła, że mediacja może być jedynie skuteczna, gdy państwa członkowskie wdrożą również odpowiednie przepisy na poziomie krajowym. Rozwiązywanie sporów i nieporozumień na drodze sądowej jest nie tylko kosztowne i zabiera dużo czasu, ale może także doprowadzić do zerwania cennych kontaktów biznesowych. Spory transgraniczne są bardziej skomplikowane, ponieważ w ich przypadku stosuje się przepisy prawne, w tym jurysdykcyjne, różnych krajów, a ponadto dochodzą do tego kwestie natury praktycznej takie jak koszty czy bariera językowa. Alternatywne metody rozwiązywania sporów (ADR) przez bezstronnych mediatorów mogą pomóc w konstruktywnym rozwiązaniu tych problemów. Jednak do tego potrzebni są wyszkoleni mediatorzy oraz jasne zasady, które zostaną zaakceptowane przez obydwie strony. Mediacja o charakterze transgranicznym nie jest prosta, ponieważ obejmuje różne kultury biznesowe. Ponadto przy prowadzeniu takiego postępowania niezbędne jest ustalenie wspólnych reguł, których będą się trzymały obydwie strony. Dlatego też w maju 2008 roku weszły w życie przepisy unijne regulujące różne aspekty dotyczące mediacji, a państwa członkowskie powinny je wdrożyć do maja 2011 r. Przepisy te stanowią gwarancję prawną dla procesu mediacji, a dzięki zastosowaniu odpowiedniego kodeksu postępowania oraz dzięki szkoleniom dla mediatorów zapewniona zostanie wysoka jakość mediacji. Dotychczas cztery państwa (Estonia, Francja, Włochy i Portugalia) poinformowały Komisję o wdrożeniu przepisów UE dotyczących mediacji do prawodawstwa krajowego.

„Te działania UE są bardzo istotne, gdyż promują dostęp do alternatywnych, dodatkowych możliwości wymiaru sprawiedliwości w życiu codziennym. Systemy wymiaru sprawiedliwości umożliwiają ludziom dochodzenie swoich praw, a skuteczny dostęp do wymiaru sprawiedliwości podlega ochronie na mocy Karty praw podstawowych Unii Europejskiej. Nie można pozbawić obywateli, w tym przedsiębiorców, ich praw tylko dlatego, że trudno im korzystać z systemu wymiaru sprawiedliwości, nie mogą oni sobie na to pozwolić, nie dysponują czasem by czekać na swoją kolej w sądzie czy też nie są w stanie sprostać wymogom biurokratycznym” – powiedziała przewodnicząca **Viviane Reding**, komisarz UE ds. sprawiedliwości. „Wzywam państwa członkowskie do wykazania się ambicją i szybkiego wprowadzenia w życie przepisów UE w zakresie mediacji: całkowitym minimum jest umożliwienie polubownego rozwiązywania sporów o charakterze transgranicznym. Lecz dlaczego mielibyśmy na tym poprzestać? Dlaczego nie umożliwić takich samych działań na poziomie krajowym? W końcu skorzystają na tym obywatele, przedsiębiorstwa, społeczeństwa i gospodarki, jak również sam system prawny.”

Dyrektywa UE w sprawie mediacji² ma zastosowanie wtedy, gdy obydwie strony sporu o charakterze transgranicznym dobrowolnie wyrażą zgodę na rozwiązanie sporu przy pomocy bezstronnego mediatora. Państwa członkowskie muszą zapewnić wykonalność ugody zawartej w drodze mediacji. Na podstawie ostatniego badania sfinansowanego przez UE szacuje się, że ilość czasu straconego w wyniku niezastosowania mediacji w sporach wynosi w całej UE między 331 i 446 dni, a związane z tym dodatkowe koszty prawne przypadające na jedną sprawę wynoszą od 12 471 EUR do 13 738 EUR³.

Dzięki mediacji można konstruktywnie rozwiązać spory między przedsiębiorstwami, pracodawcą i pracownikiem, wynajmującym i najemcą lub między członkami rodziny, w taki sposób, że relacja między stronami sporu może nawet ulec wzmocnieniu. Takiego rezultatu zwykle nie da się osiągnąć w drodze postępowania sądowego. Rozwiązywanie sporów poza sądem zmniejsza obciążenie systemu wymiaru sprawiedliwości, jak również może potencjalnie obniżyć koszty prawne przypadające na daną sprawę. Możliwość rozwiązywania sporów za pomocą internetu coraz częściej pozwala na prowadzenie mediacji na odległość. Brakuje jedynie przepisów transgranicznych, zapewniających stronom sporu, że proces mediacyjny odbędzie się według określonych zasad oraz że ugoda będzie wykonalna.

Kluczowym elementem każdej mediacji jest przekonanie stron sporu, że proces mediacyjny zakończy się sukcesem, w szczególności jeżeli strony pochodzą z różnych krajów. Dlatego aby zapewnić skuteczność systemu mediacji, przepisy UE zachęcają państwa członkowskie do prowadzenia kontroli jakości, opracowania kodeksów postępowania oraz oferowania mediatorom odpowiednich szkoleń. Grupa podmiotów zainteresowanych kwestiami dotyczącymi mediacji opracowała z pomocą Komisji Europejskiej Europejski Kodeks Postępowania dla Mediatorów⁴, który został przedstawiony dnia 2 lipca 2004 r. Europejski Kodeks Postępowania określa szereg zasad, co do których przestrzegania mediatorzy mogą się dobrowolnie zobowiązać. Zasady te odnoszą się do kompetencji, wyznaczania mediatorów i opłat za ich usługi, sposobu promocji usług, niezależności i bezstronności mediatorów, umowy o mediację oraz poufności mediacji.

Wykaz organizacji, które zobowiązały się do przestrzegania Europejskiego Kodeksu Postępowania, jest opublikowany na stronie internetowej: http://ec.europa.eu/civiljustice/adr/adr_ec_list_org_en.pdf

W przypadku niepowodzenia mediacji zawsze można powrócić do tradycyjnego sposobu rozwiązywania sporu w drodze postępowania sądowego.

Komisja oczekuje, że do maja 2011 roku 26 państw członkowskich wdroży przepisy UE (Dania zdecydowała się nie stosować tych przepisów – jest to możliwe dzięki prerogatywie przysługującej Danii na mocy protokołu dołączonego do traktatów UE). Dotychczas cztery państwa (**Estonia, Francja, Włochy i Portugalia**) poinformowały Komisję, że **wdrożyły przepisy**. Ponadto Litwa i Słowacja ogłosiły listę sądów właściwych do prowadzenia postępowania mediacyjnego o charakterze transgranicznym.

² <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2008:136:0003:0008:PL:PDF>

³ The Cost of Non ADR – Surveying and Showing the Actual Costs of Intra-Community Commercial Litigation (Koszty niestosowania alternatywnych metod rozwiązywania sporów ADR – Badanie i przedstawienie faktycznych kosztów prowadzenia wewnątrzspółnotowych sporów handlowych), projekt finansowany przez Komisję Europejską i przeprowadzony przez ADR Center (Centrum zajmujące się problematyką alternatywnych metod rozwiązywania sporów), czerwiec 2010, s. 53, http://www.adrcenter.com/jamsinternational/civil-justice/Survey_Data_Report.pdf

⁴ http://ec.europa.eu/civiljustice/adr/adr_ec_code_conduct_pl.pdf

Mimo że w większości państw członkowskich podobne przepisy na poziomie krajowym obowiązywały jeszcze przed przyjęciem dyrektywy, państwa muszą powiadomić Komisję przed dniem 21 maja 2011 r. o działaniach, które podejmą w celu wdrożenia dyrektywy (działania na szczeblu krajowym muszą wyraźnie odnieść się do dyrektywy). Niektóre państwa stosują już przepisy w zakresie mediacji w różnych sektorach; np. **Irlandia** i **Dania** – w stosunkach pracowniczych, **Finlandia** – w sporach konsumenckich, **Szwecja** – w sprawach dotyczących wypadków drogowych oraz **Francja** i **Irlandia** – w sprawach rodzinnych. **Portugalia** szkoli mediatorów od 2001 r.

Państwa członkowskie muszą wcześniej (do 21 listopada 2010 r.) przekazać informacje na temat sądów właściwych do wyegzekwowania postanowień ugody zawartej w drodze mediacji, tak aby Komisja mogła opublikować te informacje i tym samym ułatwić obywatelom, w tym przedsiębiorcom, stosowanie mediacji.

- **Kontekst**

Dyrektywę 2008/52/WE w sprawie niektórych aspektów mediacji w sprawach cywilnych i handlowych przyjęto 23 kwietnia 2008 r.

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2008:136:0003:0008:PL:PDF>

4. WYMIAR SPRAWIEDLIWOŚCI I SPRAW WEWNĘTRZNYCH - Ustanowienie pierwszej w historii UE wzmocnionej współpracy mającej pomóc międzynarodowym małżeństwom

Po raz pierwszy w historii UE państwa członkowskie korzystają z procedury wzmocnionej współpracy w celu ustanowienia przepisów pozwalających międzynarodowym parom wybrać państwo, którego prawo będzie miało zastosowanie do ich rozwodu. Decyzja o ustanowieniu wzmocnionej współpracy, którą Komisja Europejska zaproponowała pięć miesięcy temu, została opublikowana w Dzienniku Urzędowym z 22 lipca br.. Wzmocniona współpraca umożliwi grupie co najmniej dziewięciu państw realizację środków, co do których wszystkie 27 państw członkowskich nie zdołało się porozumieć. W tym przypadku pozwala ona 14 państwom UE doprowadzić do przyjęcia rozporządzenia, które zapewni parom większą pewność prawną oraz zapobiegnie zjawisku prześcigania się przez małżonków przy wnoszeniu sprawy do sądu, w celu zapewnienia sobie najlepszych warunków rozwodu, pozwalając uniknąć kosztownych pod względem emocjonalnym i finansowym postępowań. Aby wejść w życie, Rozporządzenie musi teraz zostać zatwierdzone podczas najbliższego posiedzenia Rady przez 14 zainteresowanych państw. Wzmocniona współpraca będzie na razie stosowana w 14 uczestniczących w niej państwach UE, ale pozostałe państwa mogą w każdej chwili do nich dołączyć.

„Ten pierwszy przypadek wykorzystania wzmocnionej współpracy to wielki krok w kierunku UE pracującej dla swoich obywateli. Uczucie łączy ludzi ponad granicami i niezależnie od ich obywatelstwa. W rezultacie wiele międzynarodowych par potrzebuje pewności prawnej w kwestii przepisów mających zastosowanie do ich sytuacji”, powiedziała wiceprzewodnicząca **Viviane Reding**, komisarz ds. sprawiedliwości, praw podstawowych i obywatelstwa. „Niektóre osoby wyrażały obawy, że wykorzystanie wzmocnionej współpracy będzie oznaczało koniec integracji europejskiej w jej obecnej formie. Nie mam jednak wątpliwości, że precedens ten przyczyni się do pogłębienia tej integracji. Z nowych przepisów skorzystają setki tysięcy

międzynarodowych par. Biorąc pod uwagę, że poprzedni wniosek w tej sprawie uwiązał w gąszczu instytucjonalnych procedur przez pięć lat, można śmiało stwierdzić że obecnie UE dysponuje środkami pozwalającymi przyjmować istotne akty prawne w trybie przyspieszonym. W dniu 12 lipca 2010 r. rządy UE przyjęły decyzję Rady⁵ upoważniającą do podjęcia wzmocnionej współpracy. Została ona opublikowana w Dzienniku Urzędowym UE w dniu 22 lipca. Czternaście państw uczestniczących we współpracy (Austria, Belgia, Bułgaria, Francja, Hiszpania, Luksemburg, Łotwa, Malta, Niemcy, Portugalia, Rumunia, Słowenia, Węgry i Włochy) będzie teraz prowadzić negocjacje w sprawie wniosku Komisji dotyczącego rozporządzenia zawierającego szczegółowe przepisy mające zastosowanie do rozwodów międzynarodowych, a następnie głosować w tej sprawie. Państwa te muszą jednomyślnie zatwierdzić rozporządzenie i skonsultować je z Parlamentem Europejskim, zanim będzie ono mogło wejść w życie.

Wniosek ma na celu ochronę słabszych partnerów w sporach związanych z rozwodem. Międzynarodowe pary małżeńskie będą mogły uzgodnić, które prawo będzie miało zastosowanie do ich rozwodu lub separacji prawnej. Na wypadek gdyby małżonkowie nie mogli się w tej sprawie porozumieć, sędziowie będą ustalać prawo właściwe na podstawie wspólnej formuły. Dzięki temu małżeństwa zyskają większą pewność prawną, przewidywalność oraz elastyczność. Takie rozwiązanie pomoże także uchronić małżonków i ich dzieci przed skomplikowanymi, długotrwałymi i uciążliwymi procedurami.

To nowe rozwiązanie pomoże parom o różnym obywatelstwie, a także parom mieszkającym oddzielnie w różnych państwach lub mieszkającym razem w kraju innym niż ojczysty. Potrzeba podjęcia działania przez UE jest oczywista: w 2007 r. w 27 państwach członkowskich UE miało miejsce ponad milion rozwodów, z czego 140 tys. (13 %) zawierało „element międzynarodowy”.

Parlament Europejski wyraził zgodę na zastosowanie mechanizmu wzmocnionej współpracy w dniu 16 czerwca 2010 r. Ministrowie sprawiedliwości państw UE udzielili swego poparcia w dniu 4 czerwca.

Komisja zaproponowała zastosowanie mechanizmu wzmocnionej współpracy w dniu 24 marca 2010 r., w odpowiedzi na wniosek dziewięciu państw, niezadowolonych z braku postępów w Radzie w sprawie złożonego przez Komisję w 2006 r. wniosku ustawodawczego (pierwotnie w grupie tych państw była również Grecja, która później się wycofała). Od tamtej pory do inicjatywy dołączyło pięć kolejnych państw: Niemcy, Belgia, Łotwa, Malta i Portugalia.

W każdej chwili mogą do nich dołączyć inne państwa. Zgodnie z traktatem lizbońskim muszą powiadomić o tym najpierw Radę i Komisję.

- **Kontekst**

Zgodnie z traktatami UE wzmocniona współpraca umożliwia dziewięciu lub większej liczbie państw podejmowanie działań w istotnej, ale blokowanej przez niewielką mniejszość państw członkowskich sprawie. Inne państwa UE mają prawo dołączyć do nich w dowolnym momencie (art. 331 Traktatu o funkcjonowaniu UE)).

⁵ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2010:189:0012:0013:PL:PDF>

Komisja przedłożyła pierwszy wniosek dotyczący pomocy parom międzynarodowym w 2006 r., lecz ówczesny projekt nie uzyskał wymaganego jednogłosego poparcia rządów państw członkowskich UE. Rozporządzenie nie ma żadnego wpływu na krajowe przepisy dotyczące rozwodów lub zawierania małżeństw.

- **Dodatkowe informacje**

Wnioski legislacyjne Komisji są dostępne w portalu informacyjnym o wymiarze sprawiedliwości i spraw wewnętrznych:

http://ec.europa.eu/justice_home/news/intro/doc/com_2010_105_en.pdf

5. PRAWA PODSTAWOWE - Świadczenia z tytułu macierzyństwa i emerytalne dla osób pracujących na własny rachunek dzięki nowym przepisom unijnym

Zgodnie z nowym wchodzącym w życie 4 sierpnia br. prawodawstwem UE osoby prowadzące działalność na własny rachunek oraz ich partnerzy zyskają lepszą ochronę socjalną, w tym po raz pierwszy – prawo do urlopu macierzyńskiego. Dyrektywa dotycząca osób prowadzących działalność na własny rachunek oraz ich małżonków⁶ (dyrektywa 2010/41/UE) uchyla i zastępuje poprzednie przepisy (dyrektywę 86/613/EWG), wzmacniając prawo do ochrony socjalnej milionów kobiet na rynku pracy i promując wśród nich przedsiębiorczość. Obecnie zaledwie jedna trzecia przedsiębiorców to kobiety.

„Wejście w życie nowych przepisów stanowi istotny postęp Europy w zakresie zwiększenia ochrony socjalnej oraz stanowienia równych szans gospodarczych i praw socjalnych kobiet i mężczyzn prowadzących działalność na własny rachunek oraz ich partnerów”, stwierdziła **Viviane Reding**, wiceprzewodnicząca KE i unijna komisarz ds. sprawiedliwości, praw podstawowych i obywatelstwa. „Nowe przepisy zapewniają w praktyce całkowitą równość kobiet i mężczyzn w życiu zawodowym, propagując przedsiębiorczość wśród kobiet oraz pozwalając tym, które prowadzą działalność na własny rachunek, zyskać lepszą ochronę w zakresie zabezpieczeń społecznych. Wzywam wszystkie państwa członkowskie do szybkiego przyjęcia nowej dyrektywy, co pozwoli obywatelom doświadczyć w życiu codziennym związanych z nią korzyści”.

Parlament Europejski zatwierdził omawiane prawodawstwo w dniu 18 maja, natomiast państwa członkowskie UE poparły je w dniu 7 czerwca. Nowe przepisy znacznie wzmacniają ochronę kobiet prowadzących działalność na własny rachunek oraz małżonków współpracujących lub partnerów życiowych osób prowadzących działalność na własny rachunek zwłaszcza w przypadku macierzyństwa. Osobom tym przysługiwać będzie zasiłek i urlop macierzyński w wymiarze przynajmniej 14 tygodni, o ile się nań zdecydują. Po raz pierwszy, na poziomie unijnym, świadczenia z tytułu macierzyństwa zostały przyznane osobom prowadzącym działalność na własny rachunek.

Nowe zasady mają zachęcać do podejmowania działalności gospodarczej, zwłaszcza kobiety. Obecnie istnieją znaczne różnice w tej dziedzinie – zaledwie 30 % przedsiębiorców to kobiety. Znaczące ulepszenie w stosunku do dyrektywy z 1986 r. stanowi ponadto przepis dotyczący ochrony socjalnej dla małżonków współpracujących i partnerów życiowych (uznanych za takich na mocy przepisów krajowych). Będą oni mieli prawo do świadczeń socjalnych (jak np.

⁶ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2010:180:0001:0006:PL:PDF>

emerytury) na takich samych zasadach, jak osoby formalnie prowadzące działalność na własny rachunek, jeśli państwo członkowskie zapewnia tego rodzaju zabezpieczenia osobom pracującym na własny rachunek. Wzmocni to znacząco siatkę bezpieczeństwa socjalnego i będzie przeciwdziałać ubóstwu wśród kobiet.

Państwa członkowskie zobowiązane są wdrożyć przepisy nowej dyrektywy do krajowych porządków prawnych w ciągu dwóch lat. Jedynie w przypadku wystąpienia szczególnych trudności przewidziany okres można będzie przedłużyć o kolejne dwa lata w celu wdrożenia przepisów dotyczących małżonków współpracujących.

- **Kontekst**

Własna działalność gospodarcza – mimo że dotyczy jedynie mniejszości pracujących – stanowi ważną formę zatrudnienia: około 16 % ludności aktywnej zawodowo pracuje na własny rachunek.

W Europie około 11 % osób prowadzących działalność na własny rachunek korzysta z pomocy małżonków i partnerów, pracujących w firmach rodzinnych, takich jak gospodarstwo rolne czy prywatna praktyka lekarska, na nieformalnych zasadach. Rzeczeni małżonkowie współpracujący są zazwyczaj całkowicie zależni od swojego partnera prowadzącego działalność, a w przypadku rozwodu, śmierci partnera lub upadłości narażeni są w znacznym stopniu na ryzyko ubóstwa.

W odniesieniu do pozostałych pracowników UE przyjęła niedawno nową dyrektywę ulepszającą uregulowania w zakresie prawa do urlopu rodzicielskiego; ponadto wniosek Komisji w sprawie zmienionej dyrektywy dotyczącej urlopów macierzyńskich znajduje się właśnie na etapie pierwszego czytania w Parlamencie Europejskim.

- **Więcej informacji**

Dyrektywa w sprawie równego traktowania kobiet i mężczyzn prowadzących działalność na własny rachunek:

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2010:180:0001:0006:PL:PDF>

Polityka i prawodawstwo unijne w zakresie równouprawnienia płci:

<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=pl&catId=418>

Kobiety a przedsiębiorczość:

http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/promoting-entrepreneurship/women/portal/index_en.htm

6. BADANIA NAUKOWE I OCHRONA ZDROWIA - Sfinansowany przez UE projekt WOUNDMONITOR pomaga zidentyfikować bakterie i przyspieszać proces gojenia ran u ofiar poparzeń

W UE ponad 4 tysiące osób umiera co roku w wyniku wypadków spowodowanych przez ogień, a wiele tysięcy trafia do szpitali z powodu oparzeń. Dzięki sfinansowanym przez UE badaniom lekarze będą mogli szybciej zidentyfikować bakterie lub grzyby, które mogą być obecne w ranach poparzeniowych powodując infekcje, co przyspieszy diagnostykę i proces gojenia ran. Do tej pory lekarze musieli polegać na badaniach mikrobiologicznych, które trwały kilka dni, zanim zidentyfikowali bakterie powodujące zakażenie. Badacze z Niemiec,

Włoch, Litwy i Wielkiej Brytanii opracowali niewielkie urządzenie elektroniczne, które wskazuje rodzaj bakterii w ciągu zaledwie kilku minut, analizując śladowe ilości gazu wytwarzanego przez te bakterie. Im szybciej zakażenie zostanie wykryte, tym prędzej pacjenci rozpoczną leczenie, co może przełożyć się na niższe koszty długotrwałych hospitalizacji. UE przeznaczyła na projekt WOUNDMONITOR 1,67 mln euro z funduszy na badania z dziedziny technologii informacyjno-komunikacyjnych, czego wynikiem jest udane pierwsze urządzenie prototypowe.

Wiceprzewodnicząca Komisji **Neelie Kroes**, która odpowiada również za agendę cyfrową, powiedziała: „Każdego lata dochodzą do nas informacje o strasznych poparzeniach w wyniku wypadków w domu lub pożarów. Technologia opracowana w ramach projektu WOUNDMONITOR dzięki funduszom UE przyspieszy czas potrzebny na postawienie diagnozy i umożliwi lekarzom szybsze zastosowanie właściwego leczenia.”

Do większości poparzeń w UE dochodzi w domu lub w pracy, a grupy szczególnie narażone to osoby starsze i małe dzieci. Wczesna diagnostyka i leczenie zakażeń u ofiar poparzeń ma decydujące znaczenie. Jednak pomimo postępów medycyny badania mikrobiologiczne pozwalające na identyfikację bakterii obecnych w ranie mogą trwać nawet trzy dni. Tylko po takiej identyfikacji lekarze mogą wybrać odpowiednią terapię.

Tradycyjnie studenci medycyny uczą się rozpoznawać infekcje bakteryjne po ich charakterystycznym zapachu. Klinicyści i badacze z Niemiec, Włoch, Litwy i Wielkiej Brytanii, zaangażowani w projekt WOUNDMONITOR, wykorzystali to samo podejście, jednak z pomocą najnowszych technologii informacyjno-komunikacyjnych.

Badacze opracowali urządzenie, które może zidentyfikować rodzaj bakterii po niewielkiej ilości gazów, jakie produkują, czyli właśnie po zapachu. Specjaliści zidentyfikowali najpierw trzy główne rodzaje bakterii, tj. gronkowce, paciorkowce i bakterie z rodzaju *Pseudomonas*, które odpowiadają za około 80 proc. wszystkich zakażeń bakteryjnych w ranach poparzeniowych. Następnie określili substancje lotne wydzielane przez te bakterie podczas rozmnażania. Posiadając te informacje, zespół zaprojektował urządzenie wielkości teczki A4, zawierające osiem czujników gazu. Wzorzec reakcji czujników obrazuje cechy obecnych w ranie substancji chemicznych, na podstawie których następuje identyfikacja bakterii.

To złożone, ale kompaktowe urządzenie zostało przetestowane w szpitalu w Manchesterze (Wielka Brytania) i w Kownie (Litwa). Wyniki były bardzo obiecujące, a badacze pozytywnie ocenili poziom ryzyka ze strony urządzenia. Kilka przedsiębiorstw okazało już zainteresowanie urządzeniem grupy WOUNDMONITOR. Obecnie trwają negocjacje oceniające jego przydatność dla zastosowań komercyjnych.

Unia Europejska sfinansowała projekt kwotą w wysokości 1,67 mln euro pochodzącą z funduszy szóstego programu ramowego w dziedzinie badań.

Więcej informacji na temat projektu WOUNDMONITOR można znaleźć pod adresem:

<http://www.woundmonitor.manchester.ac.uk/index.html>

Na temat sukcesów w dziedzinie badań dotyczących technologii informacyjno-komunikacyjnych finansowanych przez UE będzie można dowiedzieć się więcej podczas ICT 2010 – największej europejskiej imprezy branżowej poświęconej badaniom w dziedzinie technologii informacyjno-komunikacyjnych – która odbędzie się w Brukseli w dniach 27-29 września 2010 r. Dziennikarze mogą zgłaszać swój udział pod następującym adresem:

7. BADANIA NAUKOWE I OCHRONA ZDROWIA - Finansowana przez UE aparatura medyczna umożliwi precyzyjną diagnostykę raka piersi

W Unii Europejskiej każdego roku diagnozuje się 350 000 nowych przypadków zachorowań na raka piersi, ale brak skutecznych technologii służących diagnozowaniu przypadków trudnych do wykrycia oznacza, że część zachorowań pozostaje nierozpoznana lub błędnie zdiagnozowana. W ramach projektu HAMAM UE przeznaczyła 3,1 mln euro na opracowanie lepszej i szybszej diagnostyki raka piersi. W ramach projektu prowadzone są prace nad prototypem urządzenia, które umożliwi diagnozę raka piersi łącząc multimodalne obrazowanie mammograficzne, obrazowanie rezonansem magnetycznym oraz inne technologie, a także informacje uzyskane od pacjentki. Lekarze będą mogli porównywać multimodalne obrazy zestawiając je obok siebie i korzystając jednocześnie z dostępu do historii pacjentki oraz wyników jej badań. Urządzenie zostanie poddane testom w wybranych szpitalach w Niemczech, w Wielkiej Brytanii i w Holandii.

Wiceprzewodnicząca Komisji **Neelie Kroes**, która odpowiada również za agendę cyfrową, powiedziała: „Rak piersi to choroba, która dotyka miliony kobiet. W Europie każdego roku na raka piersi umiera ich około 130 000. Wiele z nich można by uratować, jeżeli możliwe byłoby wcześniejsze postawienie właściwej diagnozy. Dlatego też opracowana w ramach projektu HAMAM możliwość wykorzystania technologii cyfrowych w celu ratowania życia ludzkiego to bardzo dobra wiadomość.”

Każdego roku w Europie rozpoznaje się około 350 000 nowych przypadków zachorowań na raka piersi, co stanowi 26 proc. wszystkich przypadków zachorowań na raka wśród kobiet. 17 proc. kobiet, które umierają na raka, cierpiało na raka piersi. Walka z rakiem piersi polega obecnie głównie na jego wczesnym wykryciu.

Pomimo rozwoju nowoczesnych technologii obrazowania, wczesne wykrywanie i precyzyjna diagnoza raka piersi nadal pozostają kwestiami problematycznymi. Wykonuje się niepotrzebne biopsje, a guzy często pozostają niewykryte, aż do momentu, gdy skuteczna terapia staje się o wiele trudniejsza lub wręcz niemożliwa. Jednym z celów projektu HAMAM jest rozwiązanie tego problemu poprzez zintegrowanie obrazowania multimodalnego i informacji o pacjentce w ramach jednego urządzenia klinicznego. Urządzenie to umożliwi porównywanie obrazów uzyskanych następującymi metodami obrazowania: mammografią rentgenowską, tomosyntezą, obrazowaniem rezonansem magnetycznym, ultrasonografią 2D/3D oraz pozytonową mammografią emisyjną. Prace nad projektem, które przewidziano na 3 lata, rozpoczęły się w 2008 r., a wsparcie finansowe ze strony UE wyniosło 3,1 mln euro. W ramach projektu naukowcy, lekarze kliniczni oraz informatycy prowadzą prace nad jedną wspólną bazą danych, w której mają się znaleźć wszystkie dane dotyczące pacjentek. Celem projektu jest opracowanie klinicznych narzędzi informatycznych, które umożliwią zintegrowanie danych uzyskanych w wyniku obrazowania z danymi liczbowymi, a następnie połączenie ich z indywidualnymi profilami ryzyka zachorowania na raka piersi, które oparte są na informacjach genetycznych i na historii zachorowań w rodzinie.

W skład komitetu doradczego ds. badań klinicznych działającego w ramach projektu wchodzi eksperci będący autorytetami w dziedzinie diagnostyki raka piersi z sześciu państw członkowskich UE (Belgii, Niemiec, Włoch, Holandii, Szwecji i Wielkiej Brytanii) oraz z

USA. Testy kliniczne zostaną przeprowadzone w szpitalach w Niemczech (Berlin), w Wielkiej Brytanii (Dundee) i w Holandii (Nijmegen). W testach wezmą również udział informatycy z kilku europejskich uniwersytetów.

- **Dodatkowe informacje**

Projekt HAMAM jest następcą dwóch innych projektów finansowanych przez UE: SCREEN oraz SCREEN-TRIAL. Dzięki tym projektom na gruncie europejskim dokonano dużych postępów w diagnostyce raka piersi, co pozwoliło Europie znaleźć się obecnie w światowej czołówce w dziedzinie metod diagnozowania z użyciem mammografii cyfrowej. Dzięki projektowi HAMAM Europa jeszcze bardziej umocni swą pozycję lidera w dziedzinie diagnostyki raka piersi opartej na obrazowaniu.

Więcej na temat sukcesów w dziedzinie badań dotyczących technologii informacyjno-komunikacyjnych finansowanych przez UE, jak również na temat projektu HAMAM, będzie można dowiedzieć się podczas ICT 2010 – największej europejskiej imprezy branżowej poświęconej badaniom w dziedzinie technologii informacyjno-komunikacyjnych – która odbędzie się w Brukseli w dniach od 27 do 29 września 2010 r. Dziennikarze mogą zgłaszać swój udział pod następującym adresem internetowym:

http://ec.europa.eu/information_society/events/ict/2010/index_en.htm

Więcej informacji na temat projektu HAMAM:

http://ec.europa.eu/information_society/newsroom/cf/itemlongdetail.cfm?item_id=4970

8. POMOC PAŃSTWA - Komisja zatwierdza pomoc na rekompensowanie strat powstałych w Polsce w wyniku powodzi

Komisja Europejska zatwierdziła program pomocy zakładający przyznawanie odszkodowań za straty powstałe w wyniku powodzi, która miała miejsce w Polsce w maju i czerwcu br. Komisja uznała, że środek ten jest zgodny z art. 107 ust. 2 lit. b) Traktatu UE, który dopuszcza pomoc przeznaczoną na naprawę szkód spowodowanych przez klęski żywiołowe. Pomoc udzielana jest jedynie na pokrycie faktycznie poniesionych strat materialnych.

W maju i czerwcu 2010 r. miały miejsce w Polsce silne opady deszczu, które spowodowały powódzie i osunięcia terenu w 14 z 16 regionów. Wiele osób fizycznych i przedsiębiorstw poniosło w swoich gospodarstwach straty, często znaczne.

Dlatego też władze polskie opracowały program pomocy, mający na celu rekompensowanie tych strat. Pomoc w ramach tego programu dostępna będzie dla wszystkich przedsiębiorstw. Omawiana decyzja nie dotyczy jednak przedsiębiorstw działających w sektorze produkcji rolnej oraz w części sektora leśnictwa objętych unijnymi wytycznymi w sprawie pomocy państwa w sektorze rolnym i leśnym na lata 2007-2013. Część polskiego programu pomocy dotycząca tych przedsiębiorstw jest wciąż analizowana przez Komisję pod kątem zgodności ze specjalnymi zasadami mającymi zastosowanie do sektorów rolnego i leśnego i będzie przedmiotem oddzielnej decyzji.

Komisja uważa, że w związku z ich rozmiarem, powódź i osunięcia terenu, które miały miejsce w Polsce w maju i czerwcu 2010 r., powinny zostać uznane za klęskę żywiołową. Program pomocy opracowany przez władze polskie służy jedynie rekompensowaniu strat materialnych

faktycznie poniesionych w wyniku klęski żywiołowej. Komisja uznała zatem, że środek ten jest zgodny z unijnymi zasadami dotyczącymi pomocy państwa.

Jawna wersja decyzji zostanie udostępniona w rejestrze pomocy państwa: http://ec.europa.eu/competition/state_aid/register/ na stronie internetowej Dyrekcji Generalnej ds. Konkurencji pod numerem sprawy N 235a/2010 po wyjaśnieniu kwestii poufności. Wykaz nowych decyzji dotyczących pomocy państwa opublikowanych w Internecie i w Dzienniku Urzędowym zamieszczany jest w cotygodniowym internetowym biuletynie pomocy państwa. http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_N235a_2010

9. POMOC UE - Pakistan: Przed wizytą w regionie komisarz Georgijewa proponuje zwiększenie pomocy Komisji do 70 mln euro

W odpowiedzi na rosnącą skalę kryzysu humanitarnego **Kristalina Georgijewa**, komisarz odpowiedzialna za współpracę międzynarodową, pomoc humanitarną i reagowanie kryzysowe, ogłosiła, że Komisja zamierza uruchomić dodatkowe 30 milionów euro w postaci pilnej pomocy humanitarnej. Dzięki temu najnowszemu dofinansowaniu łączna kwota środków na pomoc humanitarną przyznanych przez Komisję na rzecz społeczeństw dotkniętych powodzią wyniesie 70 milionów euro. W dniu 23 sierpnia komisarz Georgijewa uda się w dotknięty powodzią region Pakistanu, gdzie spotka się z pakistańskimi władzami oraz ekspertami do spraw operacji ratunkowych, jak również z mieszkańcami terenów dotkniętych powodzią.

Komisarz Georgijewa powiedziała: „Szkody powodziowe w Pakistanie są ogromne, a w ich wyniku ucierpiały miliony ludzi. Dodatkowe środki zostaną przeznaczone na wsparcie operacji pomocy humanitarnej prowadzonych przez partnerów Komisji Europejskiej zajmujących się pomocą humanitarną. Komisyjni eksperci do spraw operacji ratunkowych również prowadzą działania ratunkowe w Pakistanie. Współpracują z naszymi partnerami, aby zapewnić możliwie skuteczne wykorzystanie środków na rzecz najbardziej poszkodowanych ofiar tych tragicznych powodzi.”

Od 31 lipca Komisja Europejska wypłaciła 40 milionów euro pomocy humanitarnej dla ofiar powodzi w Pakistanie. Poza wnioskiem, w ciągu ostatnich dwunastu miesięcy Komisja przyznała łączną kwotę 111,25 milionów euro pomocy humanitarnej dla potrzebujących w Pakistanie.

Dyrekcja Generalna ds. Pomocy Humanitarnej i Ochrony Ludności (ECHO) dysponuje biurem wsparcia w Islamabadzie. Eksperci ECHO na bieżąco śledzą rozwój sytuacji i nadzorują wykorzystanie środków pomocowych Komisji.

Projekty humanitarne finansowane przez Komisję są realizowane przez pozarządowe organizacje humanitarne, wyspecjalizowane agencje ONZ oraz Czerwony Półksiężyc. Działania są prowadzone w dziedzinach zdrowia, żywności, wody i urządzeń sanitarnych, zapewniania (prowizorycznego) schronienia, zaopatrzenia nieżywnościowego (koce, folie plastikowe, zestawy higieniczne, wyposażenie kuchenne itp.), wsparcia psychologicznego, łączności w sytuacjach krytycznych oraz wsparcia i ochrony podstawowych środków do życia.

Partnerskie organizacje humanitarne, które otrzymały pomoc lub są obecnie w trakcie uzyskiwania wsparcia, obejmują: Acted, ActionAid, Concern, Cordaid, Danish Church Aid,

Hope87, Międzynarodowa Katolicka Komisja ds. Migracji (ICMC), Międzynarodowa Organizacja ds. Migracji (IOM), Międzynarodowy Komitet ds. Akcji Ratunkowych (IRC), Merlin, Oxfam oraz Save the Children.

- **Program działań UE w zakresie ochrony ludności**

Unijny mechanizm obrony cywilnej został uruchomiony 6 sierpnia. Centrum monitorowania i informacji w ramach ECHO pozostaje w kontakcie z 31 państwami, które biorą udział w mechanizmie, z których kilka udziela pomocy rzeczowej Pakistanowi (dostarczając na przykład urządzenia do uzdatniania wody, zestawy medyczne, namioty, generatory prądu). W biurze ECHO w Islamabadzie znajduje się urzędnik łącznikowy centrum monitorowania i informacji, którego zadaniem jest pomoc w koordynowaniu pomocy UE w zakresie ochrony ludności oraz łączność z systemem ONZ.

Dalsze informacje: http://ec.europa.eu/echo/index_en.htm

10. PROGNOZA NT. ROLNICTWA - Pomimo ekstremalnych zjawisk pogodowych Komisja Europejska przewiduje przeciętne zbiory w 2010 r. w UE

Całkowite zbiory zbóż w 2010 r. powinny być zbliżone do średniej z ostatnich pięciu lat. Wprowadzie plony z hektara będą o 5 proc. wyższe od średniej, ale ogólny obszar upraw zmniejszył się. W tym roku rolnictwo nękały ekstremalne zjawiska pogodowe, począwszy od długotrwałej suszy po powodzie. Wpływ złej pogody na plony w niektórych rejonach UE został jednak zrównoważony wyższymi plonami w innych rejonach. Prognoza ta, opublikowana przez Komisję Europejską, opiera się na analizie przeprowadzonej przez wewnętrzne służby Komisji zajmujące się badaniami naukowymi - Wspólne Centrum Badawcze (Joint Research Centre – JRC)), przy zastosowaniu zaawansowanego systemu prognozowania zbiorów upraw⁷.

Ogólnie rzecz biorąc, Europa doświadczyła srogiej zimy z wyjątkowo dużymi spadkami temperatury w grudniu, styczniu, lutym, a także w marcu (połączonymi z opadami śniegu w Hiszpanii), co spowodowało opóźnienie wegetacji. Wiosna i wczesne lato przyniosły długotrwałe susze w Wielkiej Brytanii, zachodniej Francji, krajach Beneluksu, północnych Niemczech, wschodniej Polsce i w Grecji. Powodzie wystąpiły w Polsce, na Węgrzech, w Czechach, na Słowacji i w Rumunii. Z drugiej strony w Hiszpanii i we Włoszech wystąpiły wiosną korzystne opady deszczu w dużych ilościach. Północna i środkowa Francja, kraje Beneluksu i Niemcy odnotowały bardzo wysokie temperatury w czerwcu i lipcu przy niewielkich opadach deszczu.

Opublikowana przez Komisję Europejską prognoza określa szacunkowe plony wszystkich najważniejszych upraw w Unii Europejskiej i wskazuje obszary, które najbardziej ucierpiały z powodu złych warunków pogodowych.

⁷ Zastrzeżenie: Prognozy zbiorów upraw opierają się na zintegrowanym zastosowaniu analizy statystycznej, modeli symulacji wzrostu upraw, zaobserwowanych danych klimatycznych oraz obserwacji prowadzonych za pomocą teledetekcji. Wydawane są przy założeniu, że w pozostałej części sezonu nie wystąpią dodatkowe ekstremalne wydarzenia, które miałyby wpływ na uprawy letnie (kukurydzą, ziemniaki, słoneczniki i buraki cukrowe). Najnowsze prognozy zostały wydane dnia 20 lipca w oparciu o dane zebrane do dnia 10 lipca 2010 r.

Prognoza zbioru zbóż (pszenicy, jęczmienia, kukurydzy i pozostałych) wynosi **5,1 ton z hektara** w całej UE, czyli na podobnym poziomie jak w roku ubiegłym (+ 0,7 proc.), lecz powyżej średniej z pięciu ostatnich lat (+ 5,0 proc.). Ocenia się, że całkowity obszar uprawy zbóż w Unii Europejskiej w 2010 r. zmniejszył się o 3 proc. w porównaniu do roku 2009.

Jeśli chodzi o zbiory poszczególnych rodzajów upraw w UE27 na przestrzeni ostatnich pięciu lat, najnowsze prognozy wskazują następującą tendencję⁸:

Zboża:

- pszenica miękka:	5,62 t/ha	(+1,7 proc.)
- pszenica durum:	2,97 t/ha	(+0,3 proc.)
- jęczmień:	4,42 t/ha	(+4,4 proc.)
- kukurydza na ziarno:	7,22 t/ha	(+7,7 proc.)

Pozostałe uprawy:

- nasiona rzepaku:	3,00 t/ha	(- 2,4 proc.)
- słonecznik:	1,80 t/ha	(+7,2 proc.)
- ziemniaki:	30,10 t/ha	(+6,9 proc.)
- buraki cukrowe:	65,65 t/ha	(+2,3 proc.)

Spodziewane zbiory **pszenicy miękkiej** w sumie przekroczą średnią z pięciu ostatnich lat, lecz prognozy dla dwóch największych producentów - Francji i Niemiec - są poniżej średnich zbiorów, a także zdecydowanie poniżej ubiegłorocznej produkcji. W krajach tych susze i wysokie temperatury, jakie ostatnio wystąpiły, skutecznie ograniczyły plony.

Przewiduje się, że Włochy, jako główny producent **pszenicy durum**, uzyskają podobne średnie plony jak Francja. W Hiszpanii pszenica durum ucierpiała z powodu obfitych opadów deszczu zimą w Andaluzji i dlatego spodziewane plony będą niższe o 16 proc. od przeciętnych.

Jęczmień ozimy ucierpiał w mniejszym stopniu wskutek suszy i wysokich temperatur niż pszenica miękka. Dwaj najwięksi producenci, Francja i Niemcy, przewidują zbiory na średnim poziomie, lecz o 4 proc. mniejsze niż w roku ubiegłym. Hiszpania, produkująca jedną czwartą **jęczmienia jarego**, przewiduje zbiory o 15 proc. wyższe od średniej z pięciu ostatnich lat.

Plony zbóż w UE powinny być na przeciętnym poziomie, lecz system monitorowania upraw stosowany przez JRC wskazuje na bardzo niekorzystne warunki pogodowe (gorąco i sucho), które istotnie wpłyną na produkcję zbóż ozimych w Rosji, szczególnie w rejonach wzdłuż Wołgi.

• **Podstawowe informacje**

W trakcie trwania sezonu prac polowych Wspólne Centrum Badawcze (JRC) Komisji Europejskiej regularnie publikuje prognozy plonów głównych rodzajów upraw, a także przeprowadza analizy wpływu warunków pogodowych na produkcję rolną. Opierają się one na metodach wykorzystujących teledetekcję satelitarną oraz modele matematyczne symulujące wzrost upraw.

Stosowane modele i metody zostały stworzone, doświadczalnie przebadane i wdrożone do użytku w ramach JRC. Prognozy zbioru upraw, analizy oraz pełny opis metodologii dostępne są na następujących stronach internetowych:

⁸ Należy zwrócić uwagę, że kukurydza na ziarno, ziemniaki, słonecznik i burak cukrowy dane mają na tym etapie jedynie charakter szacunkowy, gdyż zbiory jeszcze się nie rozpoczęły w najważniejszych rejonach produkcji.

- Załącznik

UE 27 (stan na dzień 10 lipca 2010 r.)					
ZBOŻA	Plony (t/ha)				
	2009*	2010	Średnia 5 lat	%10/09	%10/5lat
OGÓLEM ZBOŻA	5,1	5,1	4,9	+0,7	+5,0
Ogółem pszenica	5,4	5,3	5,2	-1,5	+2,2
<i>pszenica miękka</i>	5,7	5,6	5,5	-1,3	+1,7
<i>pszenica durum</i>	3,1	3,0	3,0	-3,9	+0,3
Ogółem jęczmień	4,5	4,4	4,2	-0,5	+4,4
<i>jęczmień jary</i>	3,8	3,8	3,7	+0,4	+4,3
<i>jęczmień ozimy</i>	5,4	5,3	5,1	-1,2	+3,7
Kukurydza na ziarno	6,9	7,2	6,7	+5,3	+7,7
Pozostałe zboża	3,7	3,7	3,3	-0,1	+4,4
SŁONECZNIK	1,7	1,8	1,7	+6,0	+7,2
RZEPAK	3,3	3,0	3,1	-8,9	-2,4
ZIEMNIAK	30,0	30,1	28,2	+0,3	+6,8
BURAK CUKROWY	71,0	65,6	64,2	-7,5	+2,3

Uwaga: Plony prognozują się dla upraw zajmujących powierzchnię powyżej 10 000 ha w jednym kraju; liczby zaokrąglają się do 100 kg

* Źródło EUROSTAT New Cronos i EPE: ostatnia aktualizacja 08/07/2010
 (PLIKI EUROSTATU: 15 i 24 czerwca 2010 r.- DG AGRI AREAS : 19/07/2010)

11. BADANIE EUROBAROMETRU Z WIOSNY 2010 R. - Obywatele UE chcą zwiększenia zakresu europejskiego zarządzania gospodarczego

Jak wynika z przeprowadzonego wiosną 2010 r. sondażu Eurobarometru, półrocznego badania opinii publicznej realizowanego przez UE, 75% Europejczyków uważa, że większa koordynacja polityk gospodarczych i finansowych państw członkowskich byłaby skutecznym środkiem walki z kryzysem gospodarczym. Opublikowane badanie przeprowadzono w maju, w punkcie kulminacyjnym kryzysu związanego z zadłużeniem. 72% Europejczyków, a więc o 4 punkty procentowe więcej w stosunku do ostatniego Eurobarometru z jesieni 2009 r., popiera ściślejszy nadzór UE nad działalnością najważniejszych międzynarodowych grup finansowych. Głównymi powodami do obaw wymienionymi przez badanych były: aktualna sytuacja gospodarcza (40%, bez zmian w porównaniu z jesienią 2009), bezrobocie (48%, -3 punkty procentowe) oraz rosnące ceny (20%, +1 p.p.). Kryzys wpłynął również na sposób postrzegania UE przez obywateli. 40% kojarzy UE z euro (+3 p.p.), 45% ze swobodą podróżowania, studiowania i pracy w całej UE (-1 p.p.), a 24 % z pokojem (-4 p.p.)

Viviane Reding, wiceprzewodnicząca Komisji Europejskiej odpowiedzialna również za komunikację powiedziała: „To, że zdecydowana większość badanych opowiada się za europejskim zarządzaniem gospodarczym dowodzi, że obywatele uważają działanie UE za istotny element walki z kryzysem. Wyniki badania z wiosny tego roku, przeprowadzonego w punkcie kulminacyjnym kryzysu, odzwierciedlają dzisiejsze trudne czasy i wyzwania, którym musieli stawić czoła Europejczycy w ostatnich miesiącach. UE podjęła już konkretne i odważne działania, aby odzyskać zaufanie obywateli. Dzięki nim euro ponownie zyskało na wartości, a największe gospodarki europejskie powoli odzyskują siły. Z pewnością jest jeszcze za wcześnie, żeby święcić zwycięstwo. Mamy jednak teraz okazję do wprowadzenia, zgodnie z życzeniem obywateli, europejskiego zarządzania gospodarczego, aby dzięki UE ich obawy zostały rozwiązane”.

Badanie Eurobarometru z wiosny 2010 r. zostało przeprowadzone za pomocą wywiadów bezpośrednich między 5 a 28 maja 2010 r., w punkcie kulminacyjnym europejskiego kryzysu związanego z zadłużeniem. Przeprowadzono wywiady z 26 641 osobami w 27 państwach członkowskich UE.

Wyniki Eurobarometru z wiosny 2010 r. wskazują na rosnące oczekiwania obywateli wobec UE: coraz więcej Europejczyków uważa, że to właśnie UE jest najlepiej przygotowana do skutecznej walki z kryzysem, a nie Stany Zjednoczone czy grupa G20 (26 %, +4 p.p. w porównaniu z jesienią 2009 r.)

Odnotowuje się także coraz bardziej wyraźne życzenie większej koordynacji polityk gospodarczych i finansowych na szczeblu unijnym. 75% Europejczyków opowiada się za ściślejszą europejską koordynacją gospodarczą (+2 p.p. w porównaniu z jesienią 2009 r. i 4 p.p. więcej niż w lutym 2009 r.) Poparcie dla zarządzania gospodarczego jest najsilniejsze na Słowacji (89%), w Belgii i na Cyprze (87%). W wielu państwach zaobserwowano znaczny wzrost poparcia dla rozszerzenia zakresu zarządzania gospodarczego, szczególnie w Finlandii i Irlandii (+13 p.p. w stosunku do jesieni 2009 r.), Belgii i Niemczech (+7 p.p.), Austrii, Luksemburgu i na Słowacji (+6 p.p.), a także w Holandii (+5 p.p.).

Większość Europejczyków jest świadoma istotnych zmian, przed którymi stoją obecnie wszystkie państwa UE: 74% respondentów jest zdania, że w ich państwie potrzebne są reformy, aby można było podjąć przyszłe wyzwania (+1 p.p. w porównaniu z jesienią 2009 r.), a 71% jest gotowych ponieść ciężar reform z korzyścią dla przyszłych pokoleń (odsetek bez zmian). Europejczycy nie są jednomyślni co do tego, w jaki sposób najlepiej pobudzać gospodarkę: 74% badanych uważa, że najpilniejsze są środki zmniejszające deficyt budżetowy i dług publiczny (85% w Szwecji, 84% na Węgrzech, 83% w Niemczech, 82% w Belgii i na Cyprze oraz 80% w Czechach, Grecji i Słowenii). Jednocześnie 46% obywateli UE-27 opowiada się za wykorzystaniem deficytu budżetowego do pobudzenia gospodarki (36% jest temu przeciwnych, a 18% nie ma zdania). W 16 państwach strefy euro wyniki są odmienne: 42% obywateli jest przeciwnych wykorzystaniu deficytu budżetowego, natomiast 41% jest przyjazna temu rozwiązaniu.

Większość Europejczyków zgadza się z priorytetami wyznaczonymi przez UE w strategii naprawy gospodarczej „Europa 2020”: 92% podziela pogląd, że należy unowocześnić rynki pracy w celu podniesienia poziomu zatrudnienia oraz że pomoc dla osób ubogich i wyłączonej społecznie powinna być priorytetowa. 90% opowiada się gospodarką, w której zużywa się mniej zasobów naturalnych i emituje mniej gazów cieplarnianych.

Na pytanie o korzyści z członkostwa w UE 49% Europejczyków odpowiedziało w maju, że jest ono „dobre” dla ich kraju (-4 p.p. w porównaniu z jesienią 2009 r.) Poparcie opinii publicznej dla członkostwa w UE było jednak wyższe niż w 2001 r., kiedy po spowolnieniu gospodarczym spowodowanym pęknięciem „bańki internetowej” poparcie dla członkostwa w UE wynosiło 48%.

Badanie wykazało również, że w maju 2010 r. poziom zaufania do instytucji unijnych był wyższy w porównaniu do poziomu zaufania do rządów krajowych lub parlamentów (odpowiednio 42% wobec 29% i 31%), choć zaufanie do UE obniżyło się w punkcie kulminacyjnym kryzysu (z 48% jesienią 2009 r. do 42%). Zaufanie do instytucji unijnych było największe w Estonii (68%), na Słowacji (65%), w Bułgarii i Danii (61%), natomiast jego poziom był najniższy w Wielkiej Brytanii (20%).

W związku z negocjacjami z Islandią dotyczącymi przystąpienia tego państwa do UE, które Rada Europejska rozpoczęła 27 lipca 2010 r., w wiosennym badaniu Eurobarometru po raz pierwszy przeprowadzono wywiady bezpośrednie z 526 Islandczykami. Zostali oni poproszeni o przedstawienie swoich opinii na temat UE. W maju 35% obywateli Islandii ufało UE, a 29% uważało, że Islandia odniesie korzyści z członkostwa w UE.

- **Podstawowe informacje**

Komisja Europejska przedstawiła w dniach 12 maja i 30 czerwca propozycje rozszerzenia zakresu zarządzania gospodarczego i poprawy nadzoru strukturalnego i budżetowego w UE. Według najnowszych badań Eurostatu (z drugiego kwartału 2010 r.) PKB w UE-27 wzrósł o 1,0% w porównaniu z pierwszym kwartałem 2010 r.

Pierwsze wyniki Eurobarometru z wiosny 2010 r. umieszczono na stronie:

http://ec.europa.eu/public_opinion/standard_en.htm

Opracowała:
dr Magdalena Skulimowska⁹

⁹ Na podstawie informacji Komisji Europejskiej.